

Educational and Research Competencies Required by Students to Succeed in College Life

Hosseinali Jahed ^{1,*}, Elnaz Khosravi ²

¹ Assistant Professor, Islamic Azad University, Yadegar-e-Imam Khomeini (RAH) Branch, Tehran, Iran

² Student, Islamic Azad University, Yadegar-e-Imam Khomeini (RAH) Branch, Tehran, Iran

Received: 01 Feb 2017

Accepted: 26 Aug 2017

Keywords:

Competency
Learning and Educational
Competencies
Research Competencies
University Life

© 2018 Baqiatallah
University of Medical
Sciences

Abstract

Introduction: Current study aims to investigate the required educational and research competencies to the students to be successful in terms of university life in Tehran state and non-state university's board point of views.

Methods: in terms of methodology this is a description_ measuring and in terms of purpose this is a functional research. Statistical universe in this study consists of Tehran state and non-state university's boards during 1394_1395. Sampling method was classified randomly (according to volume) and this was consists of 377 members. Research tools was the researchers questionnaire and to determine its validity, content validity was applied. In addition to adviser and consultant professors, the questionnaire contributed to some of the interested professors to make their own views on the questionnaire and to determine the questionnaire stability, Cronbach alpha applied and we reached stability coefficient (95%) and collected data analyzed by description methods and referential tests analyzed such as Freeman test and Pierson coefficient.

Results: In Tehran university board's point of views (96/31%) students educational competencies are effective in higher and middle level on students scientific and practical success and in (90/19%) point of views, research competencies are effective in middle and higher levels on student's success. Learning and getting the related skills to learning are considered as the first step to research field and student at the lower level need more educational competencies and at the higher levels need more research competencies to be successful in university life.

Conclusions: the results showed that students need 14 educational and 11 research competencies to be successful during the university period. Educational and learning competencies comparing the research competencies, do have more role in scientific success during the university period. Also these competencies importance are determined in this study in terms of board point of views and in addition, they have provided some suggestions to improve the competencies in the students.

شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی مورد نیاز دانشجویان برای موفقیت در زندگی دانشگاهی

حسینعلی جاهد^{۱*}، الناز خسروی^۲

^۱ استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یارگار امام خمینی (ره)، تهران، ایران
^۲ دانشجو، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یارگار امام خمینی (ره)، تهران، ایران

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر تعیین صلاحیت‌های آموزشی و پژوهشی مورد نیاز برای موفقیت دانشجویان در زندگی دانشگاهی از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه‌های دولتی و غیر دولتی شهر تهران است.
روش کار: این پژوهش به لحاظ روش یک تحقیق توصیفی - پیمایشی و به لحاظ هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش عبارت از اعضای هیات علمی دانشگاه‌های دولتی و غیر دولتی شهر تهران در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ می‌باشند روش نمونه‌گیری به شیوه تصادفی طبقه‌ای (متناسب با حجم) و تعداد نمونه برابر با ۳۷۷ نفر بوده است. ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته بوده و برای تعیین روایی آن، از روایی محتوایی استفاده شده است. به این منظور علاوه بر نظرات استادان راهنما و مشاور، پرسشنامه در اختیار چند نفر از استادان علاقه‌مند به موضوع پژوهش و باسابقه قرار گرفت و نظرات آنها در پرسشنامه اعمال گردید و برای مشخص نمودن پایایی پرسشنامه، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده و ضریب پایایی (۰/۹۵) بدست آمد و داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آمار استنباطی از جمله آزمون فریدمن و همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: از دیدگاه اعضای هیات علمی دانشگاه‌های شهر تهران (۹۶/۳۱ درصد)، صلاحیت‌های آموزشی دانشجویان در سطح متوسط و بالاتر بر موفقیت علمی و عملی دانشجویان تأثیر دارد و از دیدگاه (۹۰/۱۹ درصد) از آنها، صلاحیت‌های پژوهشی در سطح متوسط و بالاتر بر موفقیت دانشجویان تأثیرگذار بوده است. یادگیری و کسب مهارت‌های مرتبط با یادگیری مقدمه ورود به عرصه پژوهش تلقی شده و دانشجویان در مقاطع پایین تحصیلی نیاز بیشتری به صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری و در مقاطع بالاتر نیاز بیشتر به صلاحیت‌های پژوهشی برای موفقیت در زندگی دانشگاهی دارند. **نتیجه‌گیری:** نتایج نشان داد که دانشجویان برای موفقیت در دوران دانشگاهی نیاز به ۱۴ شایستگی آموزشی و ۱۱ شایستگی پژوهشی دارند. صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری نسبت به صلاحیت‌های پژوهشی، نقش بیشتری در موفقیت علمی و تحصیلی دانشجویان در دانشگاه دارند. همچنین اولویت و اهمیت این شایستگی‌ها از دیدگاه اعضای هیات علمی در این مقاله مشخص شده و ضمن تبیین آنها، پیشنهادهایی برای بهبود این صلاحیت‌ها در دانشجویان ارائه شده است.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۱/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۶/۰۴

واژگان کلیدی:

شایستگی
شایستگی‌های آموزشی و
یادگیری
شایستگی‌های پژوهشی
زندگی دانشگاهی

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج) محفوظ است.

مقدمه

شدن آموزش در سطوح بالاتر و تنوع برنامه‌های آموزشی و انتظار فراوانی که از نظام آموزش عالی در رشد و توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جامعه می‌رود، اهمیت و ضرورت سازماندهی و رهبری آموزشی افزایش یافته و نیاز سازمان‌ها (بویژه سازمان‌های علمی و آموزشی (به مدیران شایسته که به عنوان دانش آموختگان دانشگاه‌ها صلاحیت‌های مدیریتی کسب کرده‌اند، بیش از پیش آشکار شده است. یکی از عوامل تحقق اهداف نظام آموزش عالی، برخورداری از مدیران (افراد) توانمند و آگاه به اصول، نظریه‌ها و سبک‌های مدیریت و واجد مهارت‌های فنی، انسانی و ادراکی است که به کمک آنها، می‌توان ساختار سازمان‌های آموزشی را دگرگون ساخت و از سرمایه، فناوری و نیروی انسانی حداکثر بهره را برد [۲]. اکنون از نیروی انسانی سازمانها انتظار می‌رود، تأثیر بیشتری در تولیدات و خدماتی که ارائه می‌دهند، داشته باشند. این درست همان چیزی است که موجب شده در محیط رقابت، شایستگی اهمیت یابد [۳].

شایستگی نوعی نگرش سیستمی به نیروی انسانی دارد که همه آن صفات، ویژگی‌ها، مهارت‌ها و نگرش‌ها در ارتباط با اثربخش بودن انجام وظایف و مسئولیت‌ها را شامل می‌شود و چهار مولفه مهارت، دانش، توانایی و نگرش بوده و صلاحیت یا شایستگی یک دانشجو نیز با توجه به این چهار مولفه اصلی قابل مطالعه است. دانشجویان به عنوان نیروهای آینده‌ساز جامعه، نیاز به صلاحیت‌های خاص خود را دارند تا بتوانند یک فرد موفق در دانشگاه و سپس در جامعه باشند. توسعه جوامع انسانی همواره ارتباط تنگاتنگی با بروندادهای نهاد آموزش عالی داشته است. نهاد آموزش عالی در طول سیر تاریخی خود چه از نظر کارکردی و چه از نظر ساختاری با توجه به شرایط و مقتضیات زمانه تغییرات چشمگیری را به خود دیده است. یکی از چالش‌های عمده‌ای که امروزه نظامهای آموزش عالی با آن مواجه هستند بحث کیفیت و نحوه بهبود، ارتقاء و تضمین نیروی انسانی پرورش یافته در آن است [۱]. به دلیل تخصصی

فرآیند و برنامه‌ها و خروجی‌های دانشگاهی، اغلب دانشگاه‌های کشور در راستای جذب دانشجوی بیشتر و کسب درآمد از طریق شهریه دانشجویی با یکدیگر رقابت داشته باشند. در این شرایط نمی‌توان انتظار داشت دانش‌آموخته‌گان بسیاری از دانشگاه‌های کشور بواسطه یادگیری‌های دانشگاهی، توانایی ایجاد تحول در خود و در جامعه را داشته باشد. به جرأت می‌توان گفت که تمرکز عمده فرایند یاددهی و یادگیری در دانشگاه‌ها مرتبط با بهبود شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی است و در برنامه‌های درسی دانشگاهی به سایر شایستگی‌های توجیه کمتری شده است و این امر شاید به دلیل رسالت مهم تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر مورد نیاز جامعه توسط دانشگاه‌ها باشد. علیرغم اهمیت بالای بهبود شایستگی‌های دانشجویان تاکنون در ایران تحقیقی در زمینه صلاحیت‌های مورد نیاز دانشجویان برای موفقیت آموزشی و پژوهشی آنها صورت نگرفته است و مشخص نیست دانشجوی موفق در دانشگاه و به تبع آن در زندگی شغلی و اجتماعی، به چه شایستگی‌های کلی و جزئی نیازمند است؟ تحقیق حاضر تلاش دارد از میان تمامی شایستگی‌های قابل مطالعه، صلاحیت‌های آموزشی و پژوهشی مورد نیاز دانشجویان در دوران تحصیل در دانشگاه را مشخص نماید.

مفهوم صلاحیت

امروزه شایستگی (صلاحیت) به یک اصطلاح چند منظوره تبدیل شده است که با معانی مختلف در زمینه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد [۵]. یکی از دلایل شفاف نبودن مفهوم شایستگی (صلاحیت) و ارائه تعریف‌های مختلف در این زمینه عدم تمایز میان دو مفهوم زمینه‌های شایستگی و شایستگی‌های مرتبط با افراد است. زمینه‌های شایستگی بیانگر فعالیت‌هایی هستند که فرد در آن شایستگی دارد، در حالی که شایستگی‌های مبتنی بر فرد مجموعه صفاتی هستند که به فرد این توانایی را می‌دهد تا در زمینه خاصی شایستگی داشته باشد. در واقع زمینه‌های شایستگی اغلب مبتنی بر شغل هستند در حالی که اساساً شایستگی‌ها، مبتنی بر فرد می‌باشند [۷]. مفهوم شایستگی (صلاحیت) معمولاً در دو حالت متصور است: یکی بیشتر به صلاحیت کلان فرد در موقعیت شغلی وی اشاره دارد و دیگری بیشتر به صلاحیت‌هایی که باید در کنار هم جمع شوند تا فرد را در یک موقعیت شغلی موفق سازند. اولی نشانگر توانایی کلان یعنی شایسته‌بودن فرد برای انجام اثربخش کارهای مربوط به شغل است و تعریف دوم ناظر به ویژگی (شایستگی) هایی است که فرد برای عملکرد اثربخش در یک شغل خاص نیاز دارد. این دو تعریف با وجود نزدیکی به یکدیگر، متفاوت‌اند. دومی دربردارنده آن چیزی است که برای موفقیت در یک شغل لازم است، در حالی که اولی با استاندارد که هر فرد برای توفیق در یک شغل با آن سنجیده می‌شود، ارتباط دارد [۸]. سانچز (Sanchez) [۵] در مطالعه‌ای، شایستگی (صلاحیت) دسته‌ای از دانش، خصوصیات، نگرش‌ها و مهارت‌های مرتبط به هم تعریف می‌کند که بر شغل افراد تأثیر زیادی می‌گذارد و با عملکرد افراد در کار همبستگی دارد و می‌تواند با استانداردهای قابل قبولی ارزیابی شود و از طریق آموزش و توسعه بهبود یابد.

به طور کلی، می‌توان تعاریف شایستگی را در پنج دسته کلی جای داد:

۱. شایستگی به عنوان توانایی عملکرد در سطحی مطلوب براساس یک استاندارد خاص، که این تعریف به شایستگی به عنوان یک برو نداد می‌نگرد. به عنوان مثال: شایستگی توانایی انجام وظایف کاری یا شغلی براساس استانداردهای استنادی.

آموزش عالی از جمله نهادهای جامعه است که دارای رسالت‌های ویژه‌ای از جمله ارتباط با آرمان‌های جامعه و نظام ارزشی آن، تولید و غنا بخشی به دانش و فرهنگ کشور، تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه، تسریع و تسهیل فرایند توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور، برقراری و گسترش ارتباط متقابل بین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و سایر بخش‌های فرهنگی علمی و صنعتی، اقتصادی و خدماتی کشور، ایجاد تسهیل برقراری روابط علمی، سیاسی و اقتصادی در سطح منطقه و جهان می‌باشد [۴]. در جهت تحقق این رسالت‌ها، وظایف و عملکردهای خاصی بر عهده نظام آموزش عالی قرار می‌گیرد. از جمله یکی از مهم‌ترین نقش‌ها که در تحقق رسالت‌های آموزش عالی نقش دارد؛ دانشجویان هستند که عضو اصلی در نظام آموزش عالی محسوب می‌شوند؛ بدین ترتیب دانشجو نیاز است از صلاحیت و شایستگی خاصی برخوردار باشد تا بتواند در جهت حفظ این وظایف بکوشد و تلاش خود را به عمل آورد. در کسب شایستگی مهم‌ترین عامل، کنش و واکنش‌هایی است که میان استاد و دانشجو و سپس میان دانشجو با سایر عناصر برنامه درسی دانشگاهی اتفاق می‌افتد عناصر این تعامل، دانش، مهارت و حساسیت یاددهنده از یکسو و انتظارات یادگیری، وضعیت اقتصادی اجتماعی و ویژگی فرهنگی یادگیرنده از سوی دیگر است که موفقیت یا شکست دانشگاه را تعیین می‌کنند. در بیشتر مطالعات و پژوهش‌ها به صلاحیت و شایستگی استادان یا به چند بعد مختصر از شایستگی دانشجویی پرداخته شده است. در صورتی که صلاحیت و شایستگی دانشجو عامل حساس و مهمی در فرایند یک سازمان (نظام آموزشی) خواهد بود، بنابراین انتخاب و تشخیص شایسته‌ترین افراد (دانشجو) نیاز به معیار و ملاک‌هایی است تا افراد واجد شرایط و با لیاقت این وظیفه و رسالت را به عهده بگیرند [۵]. برای رسیدن به موفقیت تحصیلی و از سویی برای آماده‌گی جهت پاسخ‌گویی به نیازهای حرفه‌ای بازار کار، نیاز است دانشجویان در طول تحصیل در راستای کسب دانش، مهارت و تغییر نگرش‌های خود، شایستگی‌های ویژه‌ای داشته باشند. اما موضوع صلاحیت‌های مورد نیاز برای دانشجویان موردی است که از گذشته تا الان و بویژه در سال‌های اخیر به آن اهمیت چندانی داده نشده است و بنابراین آنها کیفیت‌های لازم را که یک دانش‌آموخته باید داشته باشند اغلب دارا نیستند و نبود این کیفیت‌ها از طرفی به موفقیت تحصیلی آنها و فرایندهای تدریس، یادگیری و پژوهش لطمه می‌زند و از طرف دیگر هزینه‌های آموزش بدو خدمت و حین خدمت سازمان‌ها را بعد از استخدام فارغ‌التحصیلان دانشگاهی افزایش می‌دهد [۶]. عدم شناخت صلاحیت‌های مورد نیاز در جریان آموزش و پژوهش و زندگی علمی و عدم ارزیابی و توسعه این صلاحیت‌ها مقدمه‌ای برای شکست فرایندهای علمی آموزش عالی در تربیت افرادی مطابق با اهداف و ویژگی‌های مطرح شده در اسناد بالادستی آموزش عالی است. و در این صورت فارغ‌التحصیلان حتی در صورت استخدام در مشاغل مربوط به تحصیلات خودشان، نخواهند توانست کارهای محوله را با علاقه، دقت و کیفیت لازم به انجام رسانند. در دوران تحصیل دانشگاهی شایستگی‌های متعددی همچون شایستگی‌های اخلاقی و ارزشی، آموزشی، پژوهشی، تعاملی و فرهنگی اجتماعی را می‌توان برشمرد. گسترش بی‌رویه آموزش عالی در سال‌های اخیر که اغلب ناهماهنگ با آمایش سرزمین و برنامه‌های توسعه و حتی برنامه‌های بهبود کیفی آموزش عالی بوده است باعث شده است که بجای رقابت در توسعه شایستگی دانشجویان و بهبود کیفیت درونداد،

دقیق، در همه شوون آن دخالت داشته باشد، وضعیت بهتر است [۱۱]. دانشجو به عنوان قشر باسواد و فرهنگی جامعه، افزون بر شخصیت اجتماعی خود، الگوی رفتار و تفکر دیگران است. برخی در این عرصه چنان چشم‌گیر بوده‌اند که حتی پس از پیمودن مدارج و موقعیت‌های عالی مختلف، همچنان دوره دانشجویی آنان الگوبردار است [۱۰].

دانشجوی موفق

نظم، انضباط و برنامه‌ریزی، نخستین ضرورت عرصه‌های مختلف اجتماعی و بویژه شرط موفقیت در عرصه دانش و پژوهش است. دانشجویی و دانش‌پژوهی، همسان با هر فعالیت هدفمند انسانی، می‌تواند با درجات گوناگونی از موفقیت همراه گردد. عوامل مختلفی در توفیق یک دانشجو - در تلاش علمی و تحقیقی خود-دخیل‌اند که بی‌تردید بخش قابل توجهی از آن عوامل درونی هستند، به این معنا که در حیطه اختیار و کنترل او قرار دارند [۱۲]. دانشجو فعالیت درسی خود را در یک مقطع تحصیلی از یک تراز علمی خاص (مبدأ) آغاز می‌کند و هدف او دستیابی به سطح معینی از دانش و تخصص (مقصد) است. این امکان وجود دارد که در این مسیر عواملی قهری پا در میانی کنند و مانع پیشرفت در خور او گردند (همان منبع). به طور خاص، عوامل توفیق یک دانشجو طیف گسترده‌ای را می‌سازند که در یک سوی آن امکانات مادی، همچون محیط آموزشی مناسب کتابخانه، آزمایشگاه، منابع مطالعاتی لازم و... قرار دارند. این طیف به تدریج به سمت عوامل روانی مانند اعتماد به نفس، برنامه‌ریزی، داشتن اراده قوی و... پیش می‌رود و سرانجام عوامل روحی و معنوی از جمله توکل به خدا و استمداد از قدرت بیکران او، تهذیب اخلاق، اصلاح نیت و... ختم می‌شود. هر یک از این عوامل، کم و بیش، سهمی در موفقیت یک دانشجو و دانش‌پژوه دارند و موفقیت نهایی او در گرو تلاش برای تأمین توأمان همه آنها است [۱۲]. برای دانشجوی موفق ویژگی‌ها و وظایف متعددی برشمرده‌اند. برای مثال بخشی از ویژگیهای جزئی دانشجوی موفق به شرح ذیل می‌باشد [۱۳]:

۱. اهداف بلند مدت خود را شناسایی کند.
۲. در همه کلاس‌های درس شرکت کند، جز زمانی که بیمار است و یا در موارد اورژانسی پیش آید.
۳. قبل از شروع کلاس، همه تکالیف خواندنی را مطالعه کند و برای آن آماده شود.
۴. کتاب و و همه مواد لازم برای شرکت در کلاس با خود بیاورد.
۵. در جلوی کلاس بشیند، جایی که توجه به استاد راحت‌تر باشد.
۶. در طول زمان برگزاری کلاس فعالانه به و مطالبی که ارائه می‌شود، فکر کند.
۷. با سؤالات مناسب در کلاس مشارکت کند.
۸. از درس یادداشت برداری دقیق کند و بلافاصله پس از اتمام کلاس یادداشت‌های خود را مرور نماید تا آن قسمت‌هایی که مبهم یا سؤال بر انگیز مشخص کند.
۹. یادداشت‌های کلاسی خود را پس از کلاس با کتب منبع مقایسه کند و جزئیات بیشتری را بیفزاید.
۱۰. همه تکالیف خود را به موقع تحویل دهد.
۱۱. در خارج از کلاس از هر فرصت و منبعی برای افزایش فهم خود از محتوای درسی ارائه شده بهره ببرد.

۲. شایستگی به عنوان توانایی انتخاب و استفاده از ویژگیهای دانش، مهارت‌ها و نگرش‌ها (که برای عملکرد در سطح مطلوب) مورد نیاز است. مثلاً: یک شخص شایسته، در یک بافت (موقعیت) معین می‌تواند از مجموعه‌ای از رفتارهای موجود یکی را برگزیند و رفتارهای مناسب را به منظور رسیدن به یک هدف خاص به کار گیرد.

۳. شایستگی به عنوان داشتن ویژگی‌های خاص (دانش، مهارت و نگرش‌ها)، یا شایستگی به عنوان یک درو نداد. مثلاً: شایستگی تصویری از دانش، مهارت‌ها، و توانایی‌های مورد نیاز برای عملکرد حرفه‌ای را نشان می‌دهد.

۴. شایستگی به عنوان توصیف محض آنچه که یک فرد می‌تواند انجام دهد این تعریف نیز به شایستگی به چشم یک برو نداد می‌نگرد. مثلاً: شایستگی یک عمل، رفتار یا برو نداد است که فرد بایستی بتواند به نمایش گذارد.

۵. بیشتر تعاریف مفصل شایستگی، شامل عناصری از چهار گروه بالا هستند.

مثلاً: شایستگی توانایی یک فرد یا سازمان برای رسیدن به دستاوردهای خاص است. شایستگی‌های فردی شامل: توانایی‌های عملکردمحور یکپارچه است که خود شامل خوشه‌هایی از ساختارهای دانش و نیز توانایی‌های شناختی، تعاملی و مؤثر و توانایی‌های روانی لازم و نگرش‌ها و ارزش‌هایی است که برای انجام وظایف، حل مسائل و به طور کلی عملکرد مؤثر در یک حرفه خاص، سازمان، موقعیت یا نقش لازم است [۹].

دانشجو

واژه دانشجو، به اندازه کرامت و تقدسش، وسیع و پر دامنه است. آن قدر پر افق که هرگاه به هر سوی کرانه‌اش انگشتی اشاره بریم، نسیمی تازه از معنا می‌بایم. دانشجو و دانشگاه از مقدس‌ترین واژه‌هایی است که می‌توان در فرهنگ اسلامی سراغ گرفت. اسلام دینی است که درس خواندن را فریضه می‌داند و به عالمان اندیشمند مباحثات می‌کند و به تقدیس محیط‌های علمی می‌پردازد و لزوم توجه و پاسداری از آن را به همگان گوشزد می‌کند و شروطی را برای نیل به سعادت حقیقی بیان می‌دارد که تحقق آن در محیط‌های علمی و آموزشی، تجلی دانشگاه اسلامی را نوید می‌دهد و ترک آن موجب خسران و انحراف در مراکز آموزشی خواهد شد [۱۰]. دانشجو از لحاظ لغوی به معنی کسی است که دانش می‌جوید و در اصطلاح، برای اطلاق به محصلان رسمی در سطح تحصیلات دانشگاه و پس از آن به کار می‌رود. در یک نظام آموزشی، وقتی یک فرد می‌آموزد که «دیگران چه گفته‌اند و چه کرده‌اند» و برایش می‌گویند که «مسائل پیچیده یک علم را چگونه حل کرده‌اند» دانش آموز، دانشجو یا طلبه است. فقط از زمانی که خودش به مزر دانش می‌رسد و مسئله تازه‌ای را کشف یا حل می‌کند یک محقق و دانشمند است. کلمه دانشجو از لحاظ بار معنایی، حامل معنای خیلی جالب توجه و مهمی است. دانشجو یعنی جوان طالب علمی که آینده در دست اوست. این خصوصیات، در کلمه دانشجو هست. دانشجو، یعنی جوان؛ چون دانشجویی، قهرماً مربوط به دوران جوانی است. طالب علم بودن و جست‌وجوی از دانش هم در کلمه دانشجو هست. چون فرض این است که آینده کشور، به سمت اداره علمی کشور پیش می‌رود دیگر، یعنی به سمت اداره عالمانه و منطبق بر موازین دانش پیش می‌رود و هر کشور و هر جامعه‌ای که علم و فهم محاسبه

۳. "یادگیر بودن" که در برگزیده شایستگی‌های زیر است:
 بروز شخصیتی که تعادل بین جنب‌های روحی و جسمی (مادی و معنوی) زندگی را برقرار کند
 داشتن درک قوی از پاسخگویی و مسئولیت شخصی جهت تصمیمات و اقدامات
 بروز سطح بالای مهارت‌های فکری (انتقاد، خلاق، حل مسئله و نظایر آن). [۱]

شایستگی پژوهشی

فرد دارای این شایستگی فردی است که با استفاده از روش‌های علمی درصدد رسیدن به شناختی تازه از مسائل و مفاهیم مختلف است. او با استفاده از ابزارهای گوناگون به مشاهده دقیق‌تر و عمیق‌تر پدیده‌های اطراف خود می‌پردازد [۱۴]. فردی که با استفاده از روش‌های علمی در صدد رسیدن به شناختی تازه از مسائل و مفاهیم مختلف است و با استفاده از ابزارهای گوناگون به مشاهده دقیق‌تر و عمیق‌تر پدیده‌های اطراف خود می‌پردازد.

مؤلفه یا ابعاد شایستگی پژوهشی عبارتند از

۱. توانایی کاوش، اندازه‌گیری، جمع‌آوری داده‌ها، ۲. توانایی تفسیر، تحلیل، ترکیب و استخراج الگوها و مدل‌ها، ۳. سؤال کردن از مشاهدات و مطالعات، ۴. شناخت منابع علمی چاپی و الکترونیکی، ۵. توانایی صحیح برای پیشبرد مراحل تحقیق [۱۴]. بطور کلی در ادبیات و فرهنگ گذشته اسلامی و ایرانی ما علم و علم‌آموزی و استاد و دانشجو، ارزش و جایگاه خاص دارند و این به خاطر ارزشی است که علم دارد. وقتی که خود یک موضوعی ارزش‌والایی داشته باشد، طبیعی است کسانی که به آن کار می‌پردازند، چه علم‌آموز باشد و چه کسی که علم را به دیگران آموزش می‌دهد، هر دو ارزش پیدا می‌کنند چون خود موضوع ارزش دارد. به همین سبب است که دانشجو باید دارای صلاحیت و شایستگی توانمند باشد. اهمیت بحث شایستگی‌های دانشجویان و بررسی ملاک‌ها و شاخص‌های آن لزوم انجام پژوهش حاضر را دوچندان کرده است. به خصوص در سال‌های اخیر به دلیل رشد صنایع و نیاز پیش از پیش به نیروهای متخصص در زمینه‌های متنوع شغلی، بحث صلاحیت‌های شخصی و حرفه‌ای دانشجویان اهمیت بیشتری یافته است. بنابراین برای رسیدن به موفقیت تحصیلی و از سوی دیگر جهت پاسخگویی به نیازهای حرفه‌ای بازار کار باید در مرحله اول به شناخت صلاحیت‌های مورد نیاز دانشجویان پرداخت و در گام بعدی جهت دستیابی به آنان برنامه‌ریزی نمود. بررسی مبانی نظری و نتایج تحقیقات انجام شده نشانگر شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی متعددی است که برای موفقیت دانشجویان در دوران تحصیل‌شان در دانشگاه، بویژه در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی آنها ضروری است در **تصویر ۱** این شایستگی‌ها نشان داده شده است. همانطور که در این شکل مشاهده می‌شود شایستگی‌های متعدد آموزشی و پژوهشی در موفقیت دانشجویان در یادگیری و پژوهش و ارتقای علمی مؤثر هستند و در کل این شایستگی‌ها با یکدیگر ارتباط نیز دارند. به عبارت دیگر شایستگی‌های آموزشی با تقویت و بهبود شایستگی‌های پژوهشی و بالعکس ارتباط دارد

۱۲. اهداف یادگیری معین و حجم مشخصی از محتوای درسی را برای هر جلسه مطالعه خود در نظر بگیرد.
۱۳. در مقابل فشارهای روانی و جسمانی مقاومت نشان دهد.
۱۴. با تمرین تمرکز خود را بالا ببرد و از تعویق انداختن امور درسی کاهش دهد.
۱۵. در طول مطالعه سراغ درس‌های متنوعی برود و از انجام یک نوع تکلیف برای مدت طولانی اجتناب کند.
۱۶. از منابع در دسترس در محیط دانشگاه، همچون کتابخانه و مراکز مشاوره دانشجویی استفاده کند.
۱۷. انواع تکنیک‌های مطالعه را بکار گیرد، فقط حفظ نکند.
۱۸. کار درسی و دانشگاهی را با فعالیت‌های تفریحی سالم و سازنده متوازن سازد.
۱۹. از سیگار کشیدن، مصرف مشروبات الکلی و داروهای اعتیاد آور حتی برای یک بار بپرهیزد.
۲۰. هرگاه نیاز دارد از افراد متخصص و یا متولیان مربوطه در دانشگاه تقاضای کمک یا مشاوره کند.
۲۱. برای آزمون‌ها یک برنامه مطالعه مشخص طراحی و دنبال کند.
۲۲. در همه آزمون‌های کلاسی حضور یابد.
۲۳. همه دستورالعمل‌ها را در آزمون‌ها دقیقاً بخواند و دنبال کند.
۲۴. به میزان کافی بخوابد و غذاهای سالم و مقوی مصرف کند.
۲۵. از یادگیری لذت ببرد.

با توجه به هدف مطالعه حاضر از بین تمامی شایستگی‌های مورد نیاز دانشجویان، شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی به شرح زیر قابل تبیین و بررسی است:

شایستگی آموزشی

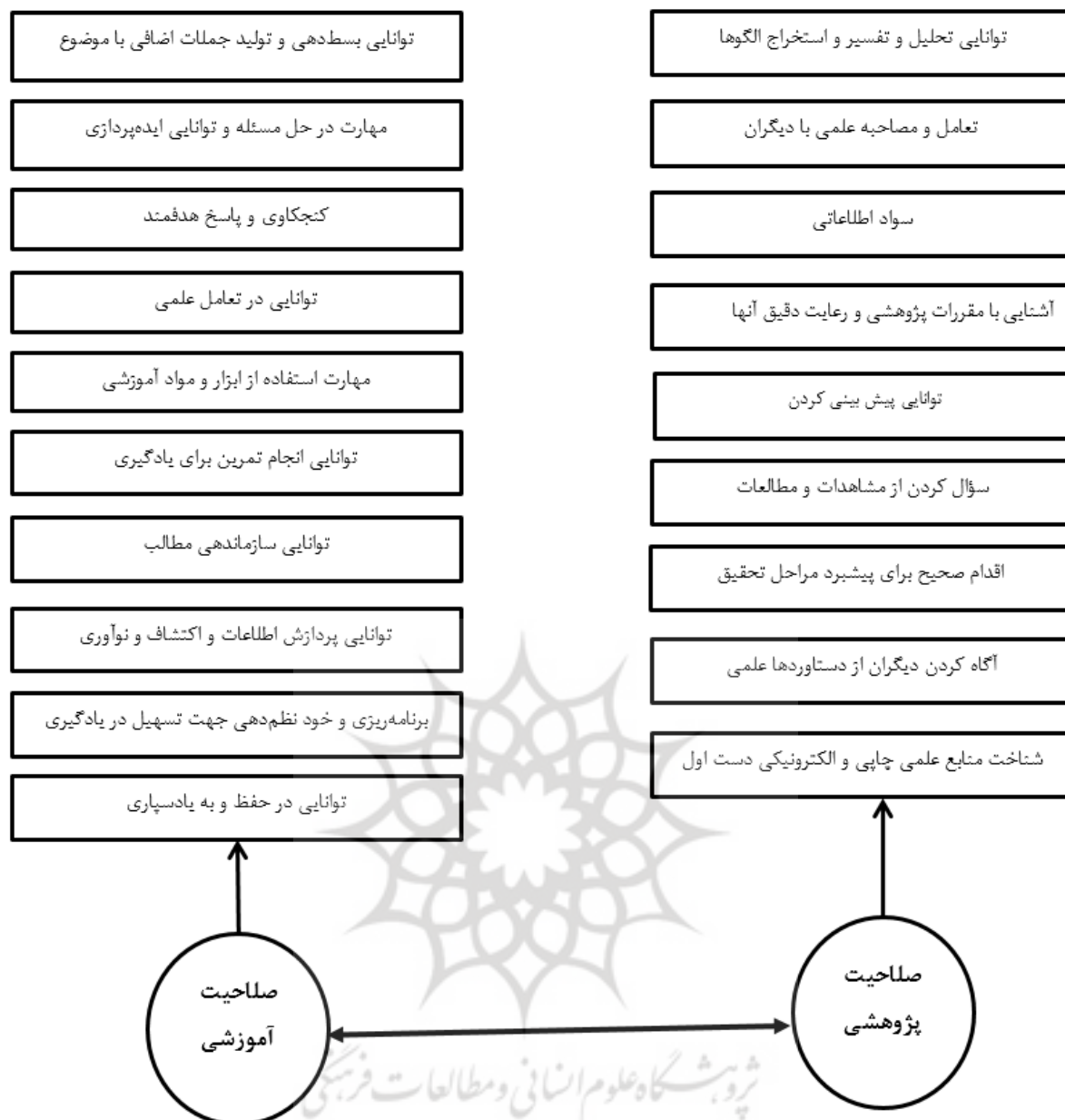
تعریف صلاحیت آموزشی و یادگیری

بروز توانایی، فراهم کردن پرورش، انتخاب و بهره‌برداری از اطلاعات جهت یادگیری مادام‌العمر داشتن مهارت در خلق محیط آموزش یادگیری جهت یادگیری اثربخش، با لحاظ تئوری هوشمندی‌های چندگانه و تأثیر فناوری اطلاعات بر آموزش و یادگیری را صلاحیت آموزشی و یادگیری می‌نامند [۱].

۱. "یادگیری در خصوص دانایی" که شامل شایستگی‌های زیر است:
 بروز توانایی، فراهم کردن پرورش، انتخاب و بهره‌برداری از اطلاعات جهت یادگیری مادام‌العمر، داشتن مهارت در خلق محیط آموزش و یادگیری جهت یادگیری اثربخش، لحاظ کردن تئوری هوشمندی‌های چندگانه و تأثیر تکنولوژی اطلاعات بر آموزش و یادگیری و تشویق برای قدم برداشتن بر اساس برنامه‌های مستمر توسعه مربوط به حرفه.

۲. "یادگیری در خصوص عمل یا کاربرد" که شامل شایستگی‌های زیر می‌گردد:

بروز توانایی مرتبط با زندگی کاری (سطح فردی و تیمی) در تقاضا به شرایط کاری، بروز خلاقیت و هوش اختراع جهت افزایش سطح بهره‌وری فرد در حرفه مربوط به خود و مدیریت اثربخش و کارای منابع در جهت توسعه پایدار

تصویر ۱: شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی مورد نیاز دانشجویان برای موفقیت زندگی دانشگاهی

روش کار

از آنجا که هدف کلی این مقاله تعیین شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجویان است. روش مطالعه براساس هدف و ماهیت، از نوع کاربردی و توصیفی-پیمایشی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، پژوهش کمی است. جامعه آماری این پژوهش، شامل اعضای هیأت علمی تمام وقت دانشگاه‌های دولتی و غیر دولتی شهر تهران و دارای مجوز فعالیت از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (جدول ۱) است و حجم نمونه بر حسب فرمول کوکران، ۳۷۷ نفر تعیین شده است و نمونه‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شده‌اند. برای گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته (شامل ۲۵ سؤال) استفاده شد. این پرسش‌نامه حاوی ۱۴ سؤال مربوط به شایستگی آموزشی و ۱۱ سؤال مربوط به شایستگی پژوهشی

است و برای تعیین روایی از روایی محتوایی (به روش تأیید توسط متخصصان موضوع) استفاده شد. همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ۰.۹۵٪ تعیین گردید. داده‌های جمع‌آوری شده نیز با استفاده از روش‌های آمار توصیفی نظیر جداول فراوانی و ترسیم نمودارهای مورد نیاز و آزمونهای آمار استنباطی شامل آزمون فریدمن و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها

بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، در این مقاله به دو سؤال اصلی زیر که مورد هدف مقاله حاضر هستند پاسخ داده شده است. سؤال اول: صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری دانشجویان از دیدگاه استادان دانشگاه‌های شهر تهران شامل چه مواردی هستند؟

همان‌طور که مشاهده می‌شود ۳/۶۹ درصد از پاسخگویان معتقدند صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری تأثیر ضعیفی در موفقیت علمی و عملی دانشجویان دارد. ۶۰/۵ درصد معتقدند تأثیر متوسطی دارد و ۳۵/۷۹ درصد نیز معتقدند صلاحیت‌های آموزشی تأثیری قوی در موفقیت علمی و عملی دانشجویان خواهد داشت.

جدول ۱: حجم نمونه

نوع دانشگاه	فراوانی جامعه	تعداد نمونه
دانشگاه‌های دولتی	۸۸۸۷	۱۵۴
دانشگاه‌های غیر دولتی	۷۹۹۴	۱۳۹
دانشگاه‌های علوم پزشکی	۴۸۴۳	۸۴
جمع کل	۲۱۷۲۴	۳۷۷

جدول ۲: نقش صلاحیت آموزشی و یادگیری در موفقیت دانشجویان

صلاحیت آموزشی	فراوانی	درصد	درصد معتبر
ضعیف	۱۳	۳/۴۴	۳/۶۹
متوسط	۲۱۳	۵۶/۴۹	۶۰/۵۱
قوی	۱۲۶	۳۳/۴۲	۳۵/۷۹
جمع	۳۵۲	۹۳/۳۶	۱۰۰/۰
بدون پاسخ	۲۵	۶/۶۳	-
جمع کل	۳۷۷	۱۰۰/۰	-

جدول ۳: صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری دانشجویان از دیدگاه استادان

صلاحیت‌های آموزشی	میانگین رتبه
توانایی فهم مطالب درسی	۹/۷۷
توانایی انجام تمرین	۹/۶۴
کنجکاوی و پاسخ هدفمند	۸/۶۶
مهارت در حل مسئله	۸/۶۶
برنامه‌ریزی و خودنظم‌دهی	۸/۴۰
توانایی سازمان‌دهی و تحلیل مطالب	۸/۳۶
توانایی ایده‌پردازی	۷/۴۷
توانایی در تعامل علمی	۷/۱۶
توانایی ارتباط دادن یادگیری‌ها	۷/۱۳
مهارت در پردازش اطلاعات	۷/۱۰
نوآوری و ترکیب داده‌ها	۶/۷۴
توانایی بسط‌دهی و تولید جملات اضافی برای ارتباط یک موضوع یا چند موضوع با یکدیگر	۶/۰۰
مهارت استفاده از ابزارها و مواد آموزشی	۵/۸۵
توانایی در حفظ کردن و به یادسپاری	۴/۰۶

* تعداد = ۳۵۲، خی دو = ۷۹۵/۹۲۱، سطح معناداری = ۰/۰۰۰

جدول ۴: نقش صلاحیت پژوهشی دانشجویان در موفقیت دانشجویان

صلاحیت پژوهشی	فراوانی	درصد	درصد معتبر
ضعیف	۳۷	۹/۸۱	۱۰/۴۸
متوسط	۱۲۹	۳۴/۲۱	۳۶/۵۴
قوی	۱۸۷	۴۹/۶۰	۵۲/۹۷
جمع	۳۵۳	۹۳/۶۳	۱۰۰/۰
بی پاسخ	۲۴	۶/۳۶	-
جمع کل	۳۷۷	۱۰۰/۰	-

جدول ۵: صلاحیت‌های پژوهشی دانشجویان از دیدگاه استادان

میانگین رتبه	صلاحیت‌های پژوهشی
۷/۰۵	توانایی مشاهده، پردازش و مقایسه داده‌ها
۶/۶۸	شناخت منابع علمی
۶/۴۷	توانایی در شناسایی مسئله
۶/۳۵	تعامل و مباحثه علمی با دیگران
۶/۳۴	توانایی جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها
۶/۲۱	سؤال کردن از مشاهدات و مطالعات
۵/۹۸	سواد اطلاعاتی
۵/۹۳	توانایی تفسیر و تحلیل و استخراج الگوها و مدل‌ها
۵/۶۶	آگاه کردن دیگران از دستاوردهای علمی
۵/۱۸	توانایی پیش‌بینی کردن
۴/۱۶	آشنایی با مقررات پژوهشی و رعایت دقیق آن‌ها

تعداد = ۳۵۳، خی دو = ۲۸۳/۹۷۹، سطح معناداری = ۰/۰۰۰

پژوهشی در سطح متوسط و بالاتر بر موفقیت دانشجویان تأثیر گذار است. از میان صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری که عبارتند از توانایی فهم مطالب درسی، توانایی انجام تمرین، کنجکاوی و پاسخ هدفمند، برنامه ریزی و خود نظم دهی، توانایی سازمان دهی و تحلیل مطالب، توانایی ایده پردازی، توانایی در تعامل علمی، توانایی ارتباط دادن یادگیری‌ها، مهارت در حل مسئله، مهارت در پردازش اطلاعات، ابزارها و مواد نو آوری و ترکیب داده‌ها، مهارت استفاده از ابزارها و مواد آموزشی، توانایی در حفظ کردن و به یاد سپاری، توانایی بسط دهی و تولید جملات اضافی برای ارتباط یک موضوع یا چند موضوع با یکدیگر می‌باشند، صلاحیت‌هایی همچون توانایی فهم مطالب درسی با رتبه (۹/۷۷)، توانایی انجام تمرین با رتبه (۹/۶۴) و کنجکاوی و پاسخ هدفمند با رتبه (۸/۶۶) بیشترین اهمیت و مهارت استفاده از ابزارها و مواد آموزشی با رتبه (۵/۸۵) و توانایی در حفظ کردن و به یاد سپاری با رتبه (۴/۰۶) کمترین اهمیت را در میان صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری داشته‌اند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش گودلدر (۲۰۰۲) در پژوهشی با عنوان "اهمیت بهبود مستمر برای آماده سازی دانشجویان تأکید کرده و معتقد است که دانشجویان را باید برای کسب صلاحیت‌های حرفه‌ای آماده کرد"، حکیم زاده و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان "بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری بر اساس خود ارزیابی" همسو می‌باشد [۱۵]. ماهانی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "شایستگی‌های عمومی مورد نیاز برای موفقیت دانشجویان در زندگی علمی و حرفه‌ای" [۱۶] رحمانی و همکاران هم در پژوهشی با عنوان "شناسایی شایستگی‌های مطلوب دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد مدیریت با تمرکز بر رویکرد اسلامی - ایرانی" [۱۷]. در یافته‌هایشان بیان کرده‌اند که شایستگی مهارتی که شامل مهارت در حل مسئله و ... می‌باشد یکی از مهمترین شاخص‌های شایستگی دانشجویان محسوب می‌شود و شارع پور و همکاران همچنین در پژوهشی با عنوان "بررسی میزان شایستگی‌های کانونی در میان دانشجویان" همسو می‌باشد [۱۸]. برای بالا بردن سطح ارتقا صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری دانشجویان، می‌توانند با تخصصی شدن افراد نسبت به رشته تحصیلی خود در دانشگاه و مهارت در کشف و حل مسائل، می‌توان با بازنگری برنامه‌های درسی بویژه برنامه‌های درسی

یافته‌های جدول ۳ که با استفاده از آزمون فریدمن بدست آمده‌اند، میانگین رتبه و اهمیت هر یک از صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری تأثیر گذار در موفقیت دانشجویان در دوران دانشگاهی‌شان را نشان می‌دهند. سطح معناداری نیز در سطح مطلوبی است و نشان از آن دارد که مطالب مذکور در سطح اطمینان ۹۹ درصد قابل استناد است. سؤال دوم: صلاحیت‌های پژوهشی دانشجویان از دیدگاه استادان دانشگاه‌های شهر تهران شامل چه مواردی هستند؟ یافته‌ها بیانگر آن است که ۱۰/۴۸ درصد از پاسخگویان معتقدند صلاحیت‌های پژوهشی اهمیتی ناچیزی در موفقیت علمی و عملی دانشجویان خواهد داشت. در مقابل ۵۲/۹۷ درصد از آنان معتقدند صلاحیت‌های پژوهشی تأثیری قوی در موفقیت علمی و عملی دانشجویان دارد. ۳۶/۵۴ درصد نیز ابراز داشته‌اند که این نوع صلاحیت تأثیری متوسط در موفقیت دانشجویان خواهد داشت. میانگین رتبه و اهمیت هر یک از صلاحیت‌های پژوهشی تأثیر گذار در موفقیت دانشجویان در دوران دانشگاهی‌شان در جدول ۵ نشان داده شده است. سطح معناداری نیز در سطح مطلوبی است و نشان از آن دارد که مطالب مذکور در سطح اطمینان ۹۹ درصد قابل استناد است.

بحث

در جامعه امروزی حفظ حیات دانشگاه با وجود مسائلی که کیفیتی فرهنگی و تمدنی یافته است؛ وابستگی زیادی به ارکان اصلی دانشگاه (دانشجویان و اعضای هیأت علمی) دارد. برای پرورش صحیح دانشجویان نیاز به شناسایی صلاحیت و شایستگی‌های آنها داریم. اهمیت بحث صلاحیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجویان و بررسی ملاک‌ها و شاخص‌های آن لزوم انجام پژوهش حاضر را دو چندان کرده است. به خصوص در سال‌های اخیر به دلیل رشد صنایع و نیاز پیش از پیش به نیروهای متخصص در زمینه‌های متنوع شغلی، بحث صلاحیت‌های شخصی و حرفه‌ای دانشجویان اهمیت بیشتری یافته است. نتایج این تحقیق نشان داد از دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های شهر تهران (۹۶/۳۱ درصد)، صلاحیت‌های آموزشی دانشجویان در سطح متوسط و بالاتر بر موفقیت علمی و عملی دانشجویان تأثیر دارد و از دیدگاه (۹۰/۱۹ درصد) از پاسخ دهندگان، صلاحیت‌های

جدول‌های ۲، ۳، ۴، ۵ نشان می‌دهد میانگین رتبه و اهمیت هر یک از صلاحیت‌های آموزشی-یادگیری و صلاحیت‌های پژوهشی در سطح اطمینان ۹۹ درصد تأثیرگذار در موفقیت دانشجویان در دوران دانشگاهی‌شان بوده و قابل استناد است. شناخت صلاحیت‌های تأثیرگذار بر موفقیت علمی و عملی دانشجویان اثر بسیاری بر آینده کاری دانشجویان، کیفیت علمی دانشگاه‌ها و در نهایت رشد و توسعه کشور خواهد داشت. بطور کلی پژوهش حاضر نشانگر آن است که دانشجویان برای موفقیت در دوران تحصیل در دانشگاه نیاز به صلاحیت‌های آموزشی و پژوهشی دارند بنابراین با توجه به صلاحیت‌های آموزشی و پژوهشی شناسایی شده، لازم است با آموزش، تمرین و تقویت شایستگی‌های دانشجویان، بویژه آن دسته از شایستگی‌هایی که اهمیت بیشتری داشته و رتبه بالاتری به خود اختصاص داده‌اند بر میزان موفقیت علمی و عملی دانشجویان در دانشگاه افزود. همچنین با توجه به اولویت و اهمیت بالاتر شایستگی‌های آموزشی و یادگیری نسبت به شایستگی‌های پژوهشی می‌توان گفت که یادگیری و کسب مهارت‌های مرتبط با یادگیری مقدمه ورود به عرصه پژوهش است و دانشجویان در دانشگاه‌ها در مقایسه پایین‌تر نیاز بیشتری به صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری و در مقایسه بالاتر نیاز بیشتر به صلاحیت‌های پژوهشی برای موفقیت در زندگی دانشگاهی دارند. لازم به ذکر است این پژوهش به دنبال تعیین صلاحیت‌های آموزشی-یادگیری و پژوهشی دانشجویان از دیدگاه اساتید بوده است و سایر صلاحیت‌ها مورد بررسی قرار نگرفته است. بنابراین به محققان علاقه‌مند به موضوع پیشنهاد می‌شود ضمن بررسی سایر صلاحیت‌ها و علاوه بر دریافت دیدگاه اساتید و صاحب‌نظران، در پژوهش‌های بعدی به مقایسه صلاحیت‌های دانشجویان موفق و دانشجویان ناموفق در دانشگاه‌ها بپردازند.

سپاسگزاری

از کلیه اعضای هیات علمی دانشگاه‌های دولتی و غیر دولتی شهر تهران و استاد راهنما خود که در زمینه تکمیل پرسشنامه این تحقیق همکاری نموده‌اند، تقدیر و تشکر می‌کنم.

تأییدیه اخلاقی

پرسشنامه این پژوهش با هماهنگی اساتید برخی از دانشگاه‌ها و استاد راهنما خود توزیع و اجرا گردید. این پرسشنامه‌ها بدون نام بوده و در تکمیل آن هیچ اجباری نبوده است.

منابع مالی

کلیه هزینه‌های این پژوهش توسط نویسنده تأمین شده است.

قدیمی، حذف سرفصل‌های منسوخ و افزودن سرفصل‌های تخصصی‌تر، پژوهش محورتر و مهارتی‌تر، سطح آموزش و یادگیری افراد را بالاتر برد. منظور حذف سرفصل‌های منسوخ، حذف دروس اخلاقی، عمومی و ارزشی نمی‌باشد بلکه سرفصل‌هایی نامرتبط با مهارت کاری و مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی است چرا که با حذف سرفصل‌ها و دروس نامرتبط وقت بیشتری صرف کارهای گروهی و عملی مربوط به رشته خود را جایگزین می‌کنند و این کار باعث می‌شود افراد مهارت‌های تخصصی را هم به صورت تئوری و هم عملی یاد بگیرند.

همچنین صلاحیت‌های پژوهشی از قبیل توانایی مشاهده، پردازش و مقایسه داده‌ها، شناخت منابع علمی، توانایی در شناسایی مسئله، تعامل و مباحثه علمی با دیگران، توانایی جمع آوری و تحلیل داده‌ها، سؤال کردن از مشاهدات و مطالعات، سواد اطلاعاتی، توانایی تفسیر و تحلیل و استخراج الگوها و مدل‌ها، آگاه کردن دیگران از دستاوردهای علمی، توانایی پیش بینی کردن و آشنایی با مقررات پژوهشی می‌باشند. صلاحیت‌هایی همچون توانایی مشاهده، پردازش و مقایسه داده‌ها با رتبه (۷/۰۵) و شناخت منابع علمی با رتبه (۶/۶۸) بیشترین اهمیت و توانایی پیش بینی کردن با رتبه (۵/۱۸) و آشنایی با مقررات پژوهشی و رعایت دقیق آنها با رتبه (۴/۱۶) کمترین اهمیت را در میان صلاحیت‌های پژوهشی داشته‌اند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش تردیف (۲۰۰۱) در پژوهشی با عنوان "تاکید بر تلفیق نظریه و عمل است موضوع کیفیت بخشی به دانشجو در پژوهش‌های مختلف" و رحمانی و همکاران هم در پژوهشی با عنوان "شناسایی شایستگی‌های مطلوب دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد مدیریت با تمرکز بر رویکرد اسلامی - ایرانی" در یافته‌هایشان بیان کرده‌اند که شایستگی مهارتی که شامل برقراری ارتباط مؤثر و ... می‌باشد یکی از مهمترین شاخص‌های شایستگی دانشجویان محسوب می‌شود همسو می‌باشد [۱۹]. برای بالا بردن صلاحیت پژوهشی دانشجویان، استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها نقش بسزایی در انتقال مهارت‌ها و شایستگی‌ها به دانشجویان دارند، برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه پژوهش و تحقیق برای دانشجویان اهمیت اساسی در پیشبرد صلاحیت‌های پژوهشی آنان در پی خواهد داشت. بنابراین پیشنهاد می‌شود یادگیری مهارت‌های پژوهشی در قالب دروسی همچون روش تحقیق و سمینار جدی‌تر گرفته شود و در کنار آن کارگاه‌های آموزشی ارزان قیمت و در صورت امکان، رایگان؛ برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی برگزار شود.

نتیجه گیری

با توجه به میانگین پاسخ‌ها نیز می‌توان گفت صلاحیت‌های آموزشی و یادگیری نسبت به صلاحیت‌های پژوهشی، نقش بیشتری در موفقیت علمی و تحصیلی دانشجویان در دانشگاه دارند. در کل همانطور که

References

1. Chitsaz E. [Competency model of faculty members]. Tehran: Cultural Studies and Planning Office of Social Ministry of Science, Technology Research; 2011.
2. Imanipour M. [Ethical principles in education]. Iranian J Med Ethics Hist Med. 2012;5(6):27-41.
3. Deanati M, Erfani M. [Competence; Applications and Concepts]. Magiran. 2009(206):14-9.
4. Allahvayci G. [Professional ethics of professorship: Reflection on the views and attitudes of teachers and students]. Kurdistan, Iran: The University of Kurdistan; 2010.
5. Shabani R, Hojjati A, Gorbani R. [Recognizing the competence of Commanders Student Brigade of University of Imam Ali (AS)]. J Med Microbiol. 2015;15(57):82-101.
6. Jahed H. [The booklet of Human Resource Management]. Iran: Department of Educational Sciences, Islamic Azad University of yadegare Imam Khomeini(Rah) Branch; 2015.
7. Deghanan H. [Competency-based management (necessity and solutions)]. Parliament Re. 2007;13(53):117-50.

8. Feyz M. [Reflection on concept of competence] 2015 [cited 2015]. Available from: <http://www.ettelaat.com>.
9. Heydari G, Farajpahlou A, Osareh F, Garaee E. [The Effect of Higher Education on the Core Competencies of Undergraduate Students of Library and Information Science: A Case Study of Ferdowsi University of Mashhad]. J Mashhad Univ Med Sci. 2013;93(31-48).
10. Mogadasan Y, Mohammadi F, Ghazvi T, Nazari A. [About a student and the student mission]. Magiran. 2008;2(69).
11. Hosseini Khamenei A. [Islamic university and the mission of Muslim students]. Tehran: Marefat; 2004.
12. Taylor H, Bonsal M. Successful student: Thomson Delmar Learning; 2002.
13. Zare M. [Forty characteristics of successful students] 2013 [cited 2017]. Available from: www.zaremajid.blog.ir.
14. Bahadiriachad M, Feyz M. A Professional Competency Model For Graduates of Engineering Colleges in Iran (Case study: Graduates of Sharif University of Technology). Q Iranian Eng Soc. 2009;12(46):38-44.
15. Hakimzadeh R, Karamdost N, Memariyan R, Godrati A, Mirmosavi J. [Evaluation of clinical competencies based on self-assessment]. Nurs Manage. 2012;1(1):17-25.
16. Mahani H, Motaharinechad H, Lasani M. [General competencies required for students to succeed in academic and professional life]. J Educ Meas Eval Stud. 2016;15(6):167-97.
17. Rahmani H, Shahhoseini M, Poorezat A. [Identifying the desirable merits of undergraduate postgraduate students with a focus on the Islamic-Iranian approach]. J Cult Islamic Univ. 2013;3(3):396-412.
18. Sharepoor M, Salehi S, Fazeli M. [Studying the degree of competence among students]. News 2001:63-88.
19. Tardif M. Pre-service Teacher Training Programs: Outcomes of recent reforms and new trends towards effective professional training. Pan Canadian Education Research Program Symposium; Quebec, Canada: University Laval, Quebec City; 2001.

